

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

EUROPOS HUMANITARINIO UNIVERSITETO
VIEŠOJI POLITIKA
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: Doc. dr. Inga Vinogradnaitė

Grupės nariai: Doc. dr. Aušrytė Rastėnienė
Prof. dr. Irmina Matonytė
Brigita Miseliūnaitė (studentų atstovė)

Vilnius
2018

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Viešoji politika
Studijų kryptių grupė	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis	Politikos mokslai (J02)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	Antroji studijų pakopa
Studijų forma ir trukmė (metais)	Nuolatinės – 1,5 m.
Studijų programos apimtis (kreditais)	90 ECTS
Suteikiamas kvalifikacinis laipsnis ir (ar) kvalifikacija	Socialinių mokslų magistras

TURINYS

II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai	4
2.2. Programos sandara.....	6
2.3. Personalias	7
2.4. Materialieji ištekliai.....	9
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	10
2.6. Programos vadyba	11
III. REKOMENDACIJOS	13
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	14

I. IŽANGA

Ketinamos vykdyti universitetinių studijų antrosios pakopos programą *Viešoji politika* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Europos humanitarinis universitetas (toliau – Universitetas), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos ir jos vykdymo kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi Universiteto pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu ir 2018 m. spalio 31 d. vykusio ekspertų vizito į Universitetą rezultatais.

Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jo priedų nagrinėjimo. Programą vertinant buvo vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, tokiais kaip *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika* (toliau – Metodika) (patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2011 m. lapkričio 28 d. įsakymu Nr. 1-01-157, aktuali redakcija nuo 2016 m. rugsėjo 1 d.), *Politikos mokslų studijų krypties aprašas* (patvirtina Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-828), *Bendraisiais studijų vykdymo reikalavimais* (patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168) ir kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais.

2018 m. spalio 31 d. vyko ekspertų grupės vizitas į Universitetą, kur ekspertai susitiko su Universiteto administracija, Programos aprašo rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais partneriais, susipažino su Universiteto materialine baze (auditorijomis, biblioteka, kompiuterinėmis klasėmis). Vizito pabaigoje Universiteto atstovai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pagal pateiktą aprašymą, vizito metu vykusius pokalbius su programos rengėjais, dėstytojais ir socialiniais partneriais, MA *Viešosios politikos* programos poreikis labiausiai akivaizdus instituciniu (universiteto, EHU) ir nacionaliniu Baltarusijos mastu. Universiteto lygmeniu ši programa yra vertinga EHU akademinų kompetencijų „portfelio“ ir viešojo įvaizdžio (visų pirma, Baltarusijoje, bet ir plačiau Vidurio ir Rytų Europos regione) dalis. Joje stipriai išreikšti informacinių technologijų (distancinio mokymo(si) per Moodle, Blue Jeans ir kt. IT platformas) elementai. Šios programos (jos dėstytojų ir jos socialinių partnerių tinklo) ašį sudaro paties EHU absolventai, turintys MA ar daktaro laipsnius ir atliekantys akademinis ir ekspertinius tyrimus bei užsiimantys pilietine veikla, didžiąja dalimi susijusius su Baltarusijos realijomis. Šios MA *Viešoji politika* programos poreikis EHU kaip baltarusių universiteto egzilyje Vilniuje atžvilgiu ypač buvo akcentuotas vizito universitete metu, pabrėžiant, kad ugdyti baltarusius politologus sėkmingai galima ir kituose Lietuvos ir regiono universitetuose, tačiau tai nebus Baltarusijos kaip savitos problemiškos valstybės ir joje vykdomos viešosios politikos specialistai, nes joks kitas universitetas Lietuvoje ir regione nėra pajėgus ir suinteresuotas rengti ir įgyvendinti studijų programą, kuri savo empirinėse išvalgose ir normatyviniuose svarstymuose taip koncentruotųsi į šiuolaikinės Baltarusijos (su autoritariniu-sovietiniu paveldu paremtu politiniu režimu) aktualijas. Papildomai pateikta informacija apie EHU *Viešosios politikos* magistro programos absolventų karjeras taip pat demonstruoja, kad jų tarpe esama stipraus angažavimosi ekspertiniam darbui ir pilietinei veiklai savo šalyje (Baltarusijoje). Programos rengėjai pateikė ir pastabas apie regioninį šios programos pozicionavimą, labiausiai ją lygindami su Lietuvoje KTU vykdoma panašia studijų programa, tačiau išryškindami savo programos „baltarusistiką“.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai yra gerai apibrėžti, aiškūs ir informatyvūs. Susitikimų ir pokalbių vizito metu išryškėjo, kad programos studentai ne tik įgyja kompetencijas, leidžiančias „kurti, vadovauti, įgyvendinti ir vertinti viešosios politikos strategijas“ (kas akcentuojama programos aprašo p. 4), bet ir susiformuoja ir įtvirtina gebėjimus analizuoti viešosios politikos procesus, dokumentus, strategijas, ką akcentavo socialiniai partneriai, plačiai įdarbinantys programos absolventus ypač dėl to, kad jie gerai valdo vakarietišką viešosios politikos analizės terminologiją rusų kalba, geba tinkamai organizuoti ir analizuoti įrodymais pagrįstus tyrimus bei įvairioms auditorijos priimtinais būdais informinti tokių tyrimų ataskaitas. Vis dėl to rekomenduotina apgalvoti kai kurių studijų rezultatų formuluotes, kad būtų užtikrintas studijų rezultatų „pamatuojamumas“ (pvz., lyderystės gebėjimų, atliekamos analizės gylio ir pobūdžio ir pan.) Programos tikslai dera su universiteto egzilyje misija, tikslais ir strategija: pabrėžiamas siekis formuoti alternatyvaus ekspertinio vertinimo ir savarankiško gebėjimo veikti profesinėje aplinkoje gebėjimus ir įgūdžius (kas neįmanoma šiandieninėje autoritarinėje-biurokratinėje viešojo administravimo srityje Baltarusijoje, apie kurią kalbėdami programos dėstytojai ir ypač socialiniai partneriai pastebėjo šiuo metu vykstantį tam tikrą *establishmento* atsivėrimą dialogui su trečiuoju Baltarusijos sektoriumi, kuris iš dalies gyvuoja ilgamečių EHU bendruomenės pastangų dėka). Studijų programa pradiniam etape rengta bendradarbiaujant su Leideno universitetu. Joje numatomi studijų rezultatai atitinka tarptautinius akademinis ir profesinius reikalavimus. Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, turinys (dėstomų modulių temos ir po-temės), dėstymo forma (mišri, kombinuojanti užsiėmimus auditorijoje, distancinį mokymąsi, individualias savarankiškas studijas bei darbą grupėse/ komandose) ir suteikiama kvalifikacija gerai dera tarpusavyje.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai pirmiausiai ir išsamiausiai yra pagrįsti akademiniais ir (ar) profesiniais reikalavimais. Valstybės (dabartinės Baltarusijos) poreikių jie neatkartoja, o kaip tik jiems akivaizdžiai demokratiškai ir ekspertiškai oponuoja. Aprašo rengėjai daug nespekuliavo apie „objektyvų“ Baltarusijos visuomenės ir darbo rinkos poreikį tokiai programai. Neapsiribojant dabartinio Baltarusijos režimo aktualijomis, tikėtinai ateityje demokratiškesnės ir atviresnės Baltarusijos visuomenės ir darbo rinkos (o taip pat ir Rytų ar Vidurio-Rytų Europos regiono) mastu programos aktualumas ir pritaikomumas abejonių nekelia. Neatsitiktinai programos absolventų tarpe yra ir Ukrainos, Rusijos bei Lietuvos piliečių. Pokalbiuose su programos rengėjais ir dėstytojais išryškėjo, kad joje didelis dėmesys teikiamas viešajai nuomonei bei žiniasklaidai (nors šių dalykų nėra atskirų modulių rubrikų tarpe) ir tarptautinei (transnacionalinei) valdysenai bei Europeizacijai. Pokalbiuose vizito metu išryškėjo ir tai, kad valstybės tarnybos etikos klausimai taip pat integruoti į studijų turinį kurse, skirtame Viešojo sektoriaus reformoms, kas dar sykį atspindi adekvatų programos rengėjų ir dėstytojų supratimą apie viešosios politikos tematikos aktualijas tarptautinėje akademinėje bendruomenėje ir jų specifiką Baltarusijoje.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka studijų rūšį ir pakopą ir atitinka bendruosius reikalavimus, nustatytus studijų krypties apraše. Akcentuojamas „gilinamasis“ studijų pobūdis, teorinio-kritinio mąstymo ir mokslinės analizės gebėjimai. Tiek programos aprašas, tiek pokalbiai su jos dėstytojais sudarė įspūdį, kad šioje MA lygio programoje labiau koncentruojamasi į stiprų normatyvinį, abstraktų ir modeliuojantį požiūrį į viešąją politiką ir mažiau dėmesio skiriama empiriniams tyrimams bei darbui su duomenų bazėmis. Vis dėlto diskusija su socialiniais partneriais ir susipažinimas su šioje programoje apgintų MA tezių pavadinimais ir turiniu rodo, kad įrodymais grįstas požiūris ir empiriniai viešosios politikos tyrimai užima reikšmingą dalį šioje programoje.

Programos pavadinimas, numatomi studijų rezultatai, programos turinys ir suteikiama kvalifikacija gerai dera tarpusavyje. Tai yra nuolatinių magistro lygmens studijų, besitęsiančių tris semestrus, programa, ruošianti specialistus, išmanančius tiek Baltarusijos specifiką, tiek demokratinį šalių viešosios politikos tendencijas ir gebančius savo profesinėje veikloje tuo išmanymu (studijų metu įgytų kompetencijomis) remtis.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- aiški politinė-vertybinė (demokratinė) studijų programos orientacija;
- programoje iš esmės atsiliepiama į aiškiai artikuliuotą Baltarusijos viešosios politikos konceptualinių ir empirinių tyrimų poreikį;
- gerai dera programos pavadinimas, jos turinys ir suteikiamas kvalifikacinis laipsnis;

Silpnybės:

- programos apraše kai kuriuos nurodytus studijų rezultatus sunkoka išmatuoti.

2.2. Programos sandara

Programos sandara iš esmės atitinka teisės aktų reikalavimus, o konkrečiai ji atitinka Politikos studijų programos aprašą. Tai yra 90 (studentams pagal poreikį papildomai dar gali būti siūlomi 6 ECTS apimties išlyginamasis Politinių teorijų/Lyginamosios politikos modulis) kreditų apimties antros pakopos studijų programa, kurios paskutinį trečdalį sudaro tiriamojo darbo seminaras ir baigiamojo darbo rengimas. Pirmajame semestre daugiau dėmesio skiriama teoriniam parengimui (ypač akcentuojant plačius humanitarinius-filosofinius pagrindus, formuojamus per Socialinių teorijų problemų kursą, pagrįstą išsamiais kritinės socialinės teorijos skaitiniais ir su jais tiesiogiai susijusiomis moralinėmis-konceptualinėmis diskusijomis) ir apžvelgiami bendresnio pobūdžio viešosios politikos procesui reikšmingi dalykai (demokratijos teorijos, socialinių tyrimų metodai, biurokratijos teorija ir pan.). Antrajame semestre gilinamasi į siauresnius teminius aspektus (valstybės tarnybos reformas, politinę ekonomiką, posovietinių valstybių valdyseną ir pan.). Abejuose semestruose yra numatoma galimybė rinktis iš pateikiamų alternatyvių kursų. Tačiau alternatyviai siūlomų kursų pasirinkimas yra labai nedidelis (minimalus). Vizito metu programos rengėjai aiškiai pripažino, kad tai yra susiję su programos kaštų taupymu, o ne su kompetentingo akademinio personalo, galinčio pasiūlyti įvairesnių tematikų kursų, trūkumu.

Dalykų ir (ar) modulių turinys atitinka studijų rūšį ir pakopą (išskyrus išlyginamąjį modulį pavadintą *Politikos teorija*, bet jis ir yra skirtas suteikti bazines politologines žinias tiems studentams, kurie neturi bakalauro lygmens politologinio išsilavinimo). Vis dėlto reikia pažymėti, kad daugumos kursų literatūros sąrašuose nurodytos senesnės negu 10 metų publikacijos. Būtų ypač rekomenduotina įtraukti daugiau aktualių tyriminių žurnalų straipsnių. Taip pat tik keletas kursų aprašų lygiagrečiai ir akivaizdžiai studentams patogiai (kas buvo akcentuota pokalbių su dėstytojais ir Moodle sistemos administratore metu) pateikia ne tik nuorodas į viešosios politikos tematikoje svarbių veikalų vertimus į rusų (ar baltarusių) kalbą, bet ir į knygas originalo (anglų) kalba (pvz. Baumano, Becko, Castells ir kt. autorių).

Dalykų turinys ir metodai leidžia pasiekti numatomus studijų rezultatus. Studijų dalykai išdėstyti logiška seka, tolygiai ir nedubliuoja aptartų temų, o jas gilina ar praplečia. Vizito metu dar labiau sustiprėjo įspūdis, kad programos dėstytojai tarpusavyje tampriai bendradarbiauja ir tariasi tiek dėl skaitinių, tiek dėl plėtojamų diskusijų ir analizės potemių bei aspektų. Vis dėlto grupinėms užduotims (darbui komandose, o būtent ši veiklos forma, tikėtina, yra ir bus pagrindinė programos absolventų profesinės veiklos forma) skiriama neypatingai daug vietos. Tai vėlgi vizito metu buvo aiškiai susieta su šios programos pagrindą sudarančiu iš dalies distancinio-individualaus mokymosi formatu, kuris grupinių darbų ir tęstinių grupinių diskusijų ar projektų galimybes objektyviai sumažina. Vis dėlto kai kuriuose programos moduluose esama ir „gerųjų praktikų“, reikalaujančių grupinių (keleto asmenų) suderintų pastangų ir

įsitraukimo į užduoties atlikimą (pvz. *Politikos teorija, Šiuolaikinės demokratijos ir pilietinės visuomenės teorijos, Organizacijų ir biurokratijos teorija* ir pan.).

Programos apimtis (kreditais) yra pakankama studijų rezultatams pasiekti. Vis dėlto kai kurių kursų literatūros sąrašuose pateikiama po 12-15 knygų (vadovėlių), kurių kiekvienas yra apie 300 psl. apimties, kai kuriuose kursuose kaip užduotys studentams numatyta ir esė, ir recenzijos ir netgi mokslinio darbo (pvz. *Politinėje ekonomijoje*) rašymas. Trūkstant konkretumo kurie knygų skyriai turi būti realiai perskaityti, kokios apimties ir struktūros darbai turi būti parengti ir pan., tenka abejoti ar kai kurie dalykai šioje studijų programoje nėra nepagrįstai „išpūsti“ ir nereikalauja nerealistiškai intensyvaus darbo tiek iš studentų, tiek iš dėstytojų.

Programos turinys iš esmės atitinka naujausius mokslo ir technologijų pasiekimus. Programa paremta stipriai išvystytu on-line studijų (ir įvairiais formatais vykstančių konsultacijų su dėstytojais, tiek tiesioginiais individualiais pokalbiais, tiek video konferencijomis, el. paštu, skype, Blue Jeans grupinėmis konsultacijomis ir pan. konsultacijų) komponentu. Tai distancinio mokymo komponentas yra akivaizdus EHU privalumas ir išskirtinumas Lietuvoje veikiančių universitetų tarpe.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- tarpdisciplininis dėstomų dalykų rinkinys (politinė filosofija, viešasis administravimas ir vadyba, lyginamoji politika, sociologija, ekonomika, regioninės studijos);
- puikus su viešąja politika susijusios literatūros (akademinės ir publicistinės) baltarusių kalba inventorių;
- tinkamas balansas tarp teorinių studijų (paremtų skaitiniais) ir praktinių įgūdžių formavimo (paremto diskusijomis seminaruose, empirinių duomenų rinkimu ir analize, analitinių pažymų ir rašto darbų rengimu)
- realiai trimis kalbomis vykdoma studijų programa (dominuojanti auditorinių užsiėmimų kalba - rusų, dominuojanti profesinės literatūros kalba - anglų, baltarusių kalba vartojama pagal poreikį ir galimybes);
- aiškios „išlyginamųjų studijų“ galimybės (tiems, kam reikalingas papildomas pasiruošimas studijuoti šioje MA lygio *Viešosios politikos* programoje);
- on-line mokymo(si) komponentas nuosekliai integruotas viso programos studijų laikotarpiu.

Silpnybės

- kai kurių kursų aprašuose pateikiami tik seniau negu prieš 10 metų publikuoti tekstai;
- kai kuriuose kursuose skaitinių ir savarankiško rašto darbų apimtys nėra realistiškai patikslintos ir apibrėžtos.

2.3. Personalas

Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas atitinka teisės aktų reikalavimus. Pagal Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašą: „*ne mažiau kaip 80 procentų magistrantūros dėstytojų turi turėti mokslo laipsnį. Kiti gali būti praktikai, per pastaruosius 7 metus įgiję ne trumpesnę kaip 3 metų dėstomus taikomuosius dalykus atitinkančių profesinės veiklos patirtį*“. Iš viso programoje dėsto 8 dėstytojai, iš kurių 7 turi daktaro laipsnį (88 proc.), o daktaro laipsnio neturinčios dėstytojos profesinės veiklos patirtis atitinka dėstomą dalyką. Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašas numato, kad „*ne mažiau kaip 20 procentų*

krypties dalykų apimties turi dėstyti profesoriaus pareigas einantys dėstytojai“. Iš 8 privalomųjų programos dalykų (kurių bendra apimtis 48 kreditai), 2 dalykus (12 kreditų) dėsto/ kuruoja profesoriai; vis dėlto kai kurių profesorių išitraukimas į programos įgyvendinimą yra didžiaja dalimi išreikštas tik per vadovavimą MA tezėms. Iš viso programoje profesoriai vieni ar kartu su kitu dėstytoju dėsto 4 dalykus.

Programos dėstytojai yra pakankamai aktyvūs tyrėjai, vykdančys mokslinius tyrimus su dėstomais dalykais susijusiose srityse ir skelbiantys jų rezultatus nacionaliniuose ar užsienio mokslo leidiniuose (dažniausiai VRE regiono valstybių leidiniuose, neturinčiuose cituojamumo rodiklio, nors yra tekstų, paskelbtų tarptautiniu mastu pripažintose leidyklose).

Dalies numatomo studijų programos personalo vykdomi moksliniai tyrimai ir paskelbti jų rezultatai yra bent iš dalies susiję su analizuojama programa, ekonomikos dalyko dėstančio dėstytojo publikacijos nerodo, kad jis vykdytų tyrimus šioje srityje. Kai kuriais atvejais iš paskelbtų publikacijų galima spręsti, kad vykdomų tyrimų metu yra taikomos su dėstomais dalykais sietinų teorijų išvalgos, tačiau tyrimai, tiesiogiai ir iš esmės susiję su dalyko turiniu, nėra vykdomi (pvz., Organizacijų ir biurokratijos teorijos ar pan.). Būtina stiprinti programos personalo vykdomų tyrimų sąsajas su *Viešosios politikos* magistro programa – nors šiuo metu jos gali būti laikomos minimaliai pakankamomis, vis tik reikalauja aiškesnio palaikymo strateginiu lygmeniu universitete ir daug didesnio įdirbio.

Vizito metu programos rengėjų buvo paprašyta pateikti informaciją apie EHU suplanuotas priemones mokslo veiklos stiprinimo srityje, siekiant įvertinti, ar ir kokių mastu ateinančių kelių metų mokslinės veiklos planai atitinka studijų programos poreikius, t.y. yra orientuoti telkti kvalifikuotą, aktyviai tyrimus rengiamos programos kryptyje vykdančią personalą. Pateiktos informacijos pagrindu galima teikti, kad 2018 metais EHU suplanavo ir pradėjo įgyvendinti priemonių mokslo vadybos srityje paketą, kuris turėtų sustiprinti programos tikslus atitinkančios personalo mokslinę kvalifikaciją (t.y. mokslinių tyrimų įdirbį programos tematikoje), vis dėlto pokalbiuose su dėstytojais susidarė labai stiprus įspūdis, kad universitete nėra realistiško ir tinkamo balanso tarp lektorių dėstymo-mokslinio darbo-organizacinės veiklos, ir mokslinė veikla didžiają dalimi laikosi ant dėstytojų entuziazmo ir pasiaukojimo.

Programos vykdančio personalo skaičius (iš viso 8 dėstytojai) galėtų būti laikomas pakankamu, jei ne programos krūvio pasiskirstymas tarp numatytų dėstytojų. Programos pirmame-antrame semestre numatyta 13 dalykų (8 privalomi ir 5 pasirenkami), tačiau trys dėstytojai dengia apie 70 proc. programos pirmaisiais studijų metais ir yra numatyti kaip pagrindiniai dėstytojai paskutiniame studijų semestre. Atsižvelgiant į jau anksčiau minėtą poreikį stiprinti tyrimų studijų programos tematikoje įdirbį, kyla abejonių, ar įmanoma užtikrinti kokybiškam programos vykdymui reikalingas sąlygas nesubalansavus programos dėstytojų krūvio.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, jog dėstytojų, atvykusių dėstyti į Universitetą pagal darbo sutartį, turimi mokslo (meno) daktaro laipsniai turi būti pripažinti pagal Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatyme nurodytas tvarkas.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Personalo sudėtis ir kvalifikacijos atitinka reikalavimus ir iš esmės atitinka programos poreikius;
- EHU vykdomos mokslo vadybos reformos leidžia teigti, kad universitetas turi (turės) sistemą, kuri užtikrins stipresnes sąsajas tarp personalo vykdomų mokslinių tyrimų ir studijų programos poreikių.

Silpnybės:

- Dalies dėstytojų vykdomi moksliniai tyrimai tik netiesiogiai susiję su programos tematika;
- Nors programos vykdyme dalyvauja 8 dėstytojai, daugiau nei 2/3 programos įgyvendina tik trys dėstytojai.

2.4. Materialieji ištekliai

EHU materialieji ištekliai atitinka studentų mokymosi poreikius. Numatytos patalpos ir įranga studijoms yra tinkama ir jų pakanka. 2018 metų pradžioje universitetas persikėlė į renovuotas patalpas Vilniaus senamiestyje (A. Savičiaus g. 17). Visame pastate veikia bevielės ryšys. Universiteto patalpose įrengtos 7 auditorijos mažų grupių paskaitoms ar darbui (iki 15 studentų), 5 auditorijos didesnių grupių paskaitoms (iki 40 studentų), 2 auditorijos skirtos srautinėms paskaitoms ir 2 kompiuterinės klasės (po 15 darbo vietų). Visos auditorijos aprūpintos naujais darbo kompiuteriais, projektoriais ir baldais: stalai, kėdės, rašymo lentos, specialūs studentų-dizainerių darbų saugojimo bei eksponavimo baldai. Įrengtos viešos erdvės, skirtos studentų bei dėstytojų socializacijai, savarankiškam darbui bei poilsiui. Atnaujinti bibliotekos baldai. Pagal programos apraše pateiktą informaciją iš viso universitete įrengta 210 kompiuterinių darbo vietų studentams, dėstytojams, administracijos darbuotojams (p. 15). Fizinės universiteto patalpos yra pritaikytos asmenims su negalia – pirmas aukštas prieinamas be laiptų, į kitus aukštus galima patekti liftu, atitinkamo pločio durys, specialios patalpos sanmazguose. Vizito metu pastebėta, jog universitete nėra darbo vietų dėstytojams, tad iškilo klausimas, kur dėstytojai ruošiasi paskaitoms, vykdo mokslinius tyrimus ir konsultuoja studentus (dėstytojų ofisų klausimas yra ypač aktualus, žinant, kiek daug jie konsultuoja Skype ir pan. formatais). Vizito metu išgirstas patikinimas, kad dėstytojams yra įrenginėjamos patalpos buvusio vienuolyno rūsyje, taip pat nesudaro pagrindo manyti, kad tokiu būdu bus tikrai pagerintos jų darbui reikalingos sąlygos. Šis pastebėjimas yra juo labiau kritinis, vizito metu mačius, kad patogias ir dažnai vienam asmeniui skirtas patalpas universitete užima išskirtinai administracinis personalas.

Vizito metu paaiškėjo, jog universitete daug dėmesio skiriama šiuolaikinių informacinių – komunikacinių technologijų plėtrai bei naudojimui. Naudojama atnaujinta virtuali mokymosi erdvė „Moodle“. Serverį nuolat aptarnauja universiteto informacinių sistemų priežiūros paslaugų teikėjas, o virtualią mokymosi aplinką administruoja atskiras universiteto padalinys, kuriame dirba 4 darbuotojai. Taip pat universitete yra naudojama demonstracinė nuotolinių studijų sistema „DemoMoodle“, skirta būsimų studentų susipažinimui su mišriųjų studijų programa, studijų virtualioje aplinkoje ypatumais. Šioje aplinkoje vykdomi kai kurie stojamieji egzaminai.

EHU siūlomi metodiniai ištekliai yra tinkami bei prieinami studentams. Analizuojant EHU bibliotekos išteklius, būtina pabrėžti, kad EHU bibliotekos patalpos yra nedidelės, turinčios 15 darbo vietų iš kurių, tik 6 kompiuterine įranga. Universiteto bibliotekoje dirba 3 kvalifikuoti darbuotojai (vizito metu tapo akivaizdu, kad bibliotekos darbuotojai šalia savo įprastinio darbo, kuriame dabar daug dėmesio skiriama asmeninių studentų duomenų apsaugai – dar ir kompetentingai bei efektyviai konsultuoja studentus darbo su duomenų bazėmis, bibliografijos sudarymo ir pan. klausimais). Biblioteka atidaryta 6 dienas per savaitę. Universiteto studentai bibliotekos ištekliais gali naudotis skaitykloje, kai kuriuos leidinius leidžiama parsinešti namo. Programos apraše teigiama, jog 20 proc. bibliotekos fondo išteklių yra skirta politikos mokslo sritims: politinio mokslo tyrimo metodai, politikos teorija, politikos filosofija ir ideologija, tarptautiniai ryšiai, rinkimai, migracija, pasaulio politika, politinės partijos ir judėjimai, viešoji politika bei viešasis administravimas (p. 15).

Programos apraše nerasta informacija apie EHU *Viešosios politikos* studentų praktikos galimybes bei galimybę naudotos „Erasmus+“ programa atliekant praktiką kitose Europos

Sajungos šalyse. Pokalbio su programos dėstytojais metu paaiškėjo, kad galimybė atlikti tarptautinę praktiką yra, tačiau studentai (kurių absoliuti dauguma yra Baltarusijos piliečiai) ja beveik niekada nesinaudoja. Dėstytojai pabrėžė, jog šios programos studentai dažniausiai yra dirbantys asmenys, todėl jie pasyviai domisi „Erasmus+“ mainų galimybėmis.

Programos apraše teigiama, jog didžioji studentų dalis nėra Lietuvos rezidentai, todėl universitete veikia vizų taryba, o studentų apgyvendinimui universitetas siūlo vietas Vilniaus universitetui priklausančiuose bendrabučiuose (p. 17).

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Efektyviai išnaudojama ir toliau vystoma virtuali mokymosi aplinka „Moodle“ bei šios aplinkos demonstracinė versija „DemoMoodle“.
- EHU turi naujai įrengtų darbo patalpų, darbui būtinos įrangos.
- EHU atnaujintos universiteto patalpos yra pritaikytos asmenims su negalia.

Silpnybės

- Neakcentuojamos tarptautinės studentų praktikos galimybės.
- Nėra atskiros dėstytojų darbo erdvės, kurioje jie galėtų ruošti paskaitoms, vykdyti mokslinius tyrimus ir konsultuoti studentus.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimo į EHU antros pakopos studijų programą *Viešoji politika* tvarka yra aiški ir pagrįsta. Programos apraše teigiama, jog į šią magistrantūros studijų programą yra vykdoma konkurencinga atranka, kurios metu EHU priėmimo komisija nusprendžia, kurie stojantieji bus priimami (p. 18). Stojantiesiems yra taikomi šie stojimo kriterijai: aukštasis išsilavinimas, aukšto mokslinio lygmens anglų kalbos žinios. Stojantieji, kurie prieš tai įgijo išsilavinimą ne EHU privalo dalyvauti tyrimų projektų konkurse. I-III vietos konkurso nugalėtojai papildomai gauna 0,5–1,0 balo už jų atrankos testų rezultatus. Studijų programa yra vykdoma rusų kalba, tačiau rusų kalbos žinios stojant nėra tikrinamos, todėl gali susiklostyti situacija, kad į programą priimti studentai neturės sėkmingoms programos studijoms reikalingų gebėjimų, pavyzdžiui, nors turės rusų kalbos pradmenis, tačiau nepakankamus magistro lygio studijoms.

Viešosios politikos programai įgyvendinti pasirinkti tinkami studijų metodai, numatomiems rezultatams pasiekti. Studijų programa yra įgyvendinama remiantis nuotolinio mokymo metodais. Studijų semestro pradžioje, viduryje ir pabaigoje visi studentai atvyksta į Vilnių. Kartais yra organizuojami susitikimai su dėstytojais Baltarusijoje. Paskaitos yra vykdomos virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“, „Skype“ ir „BlueJeans“. Išanalizavus programos aprašą (p. 18-20) ir vizito metu diskutuojant su programos kūrėjais paaiškėjo, kad siekiant ugdyti studentų žinias ir gebėjimus yra taikomi įvairūs mokymo metodai: paskaita, seminaras, užduotys raštu, pristatymai, savarankiški darbai, grupiniai darbai, atvejo analizės, problemų sprendimo užduotys, vaidmenų modeliavimo žaidimai, simuliacijos, diskusijos, projekto rengimas, refleksyvusis rašymas, informacijos ir mokslinių šaltinių paieška, lyginamoji atvejo analizė, pateikių rengimas, savarankiški rašto darbai. Iš to galima pamatyti, kad tikslams pasiekti yra naudojami tradiciniai ir naujausi ugdymo metodai. Siekiama ugdyti net tik studentų mokslines žinias ir gebėjimus, bet ir ugdomi studentų specialieji, socialiniai ir asmeniniai gebėjimai, kurie yra ypač reikalingi politikos mokslų studentams. Vizito metu iškilo klausimas kaip studentams sekasi atlikti grupines užduotis dirbant nuotoliniu būdu, tačiau dėstytojai tikino, kad problemų tame nemato, nes studentai tarpusavyje bendrauja socialiniuose tinklapiuose arba susitinka Baltarusijoje.

Viešosios politikos magistrantūros studentų vertinimo sistema yra aiški, vieša ir tinkama studijų rezultatams įvertinti. Studentų akademinio pasiekimų vertinimo sistema grindžiama vidiniu Universiteto standartu „Europos humanitarinio universiteto studentų akademinio pasiekimų vertinimo sistema“ ir taip pat yra aprašyti Europos humanitarinio universiteto kokybės valdymo sistemos nuostatuose. Studijų apraše teigiama, kad studijų dalyko vertinimas yra skirstomas į tris tipus: einamasis, tarpinis ir baigiamasis (p. 22). Kiekvieno dalyko baigiamojo vertinimo forma - egzaminas, kurio forma nurodoma studijų dalyko programoje. Universitete veikia sąžiningo ir nešališko požiūrio į studentų vertinimą sistema. Visi egzaminai gali būti įvertinti anonimiškai, šiam tikslui kiekvienas studentas turi unikalų numerį, priskirtą jam arba jai priėmimo metu. Jeigu studentas nesutinka su vertinimo rezultatais jis gali teikti apeliaciją. Visi egzaminai yra vykdomi Vilniuje, EHU patalpose.

EHU veikia akademinio sąžiningumo užtikrinimo sistema, kuri yra reglamentuota „Europos humanitarinio universiteto savarankiškai atliekamų kūrybinių ir rašto darbų reglamente“. Vizito metu paaiškėjo, jog kiekvienas dėstytojas modulio pradžioje supažindina studentus su akademinio sąžiningumo sistema. Virtualioje mokymo(si) aplinkoje „Moodle“ yra įkeliamos individualių darbų taisyklės, paremtos etikos normomis. Jei studentas nesilaiko šių taisyklių, darbas yra vertinamas neigiamai.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės

- Anonimiška egzaminų laikymo sistema.
- Programoje taikomi įvairūs studijų metodai.
- Virtuali mokymo(si) aplinka „Moodle“.
- Galimybė teikti apeliaciją dėl įvertinimo.

Silpnybės

- Programa vykdoma rusų kalba, tačiau priėmimo sąlygose, tai nėra akcentuojama. Priėmimo metu rusų kalbos žinios nėra tikrinamos.

2.6. Programos vadyba

Pagal pateiktą aprašą galima išskirti kelias institucijas, kurios dalyvauja studijų planavimo, organizavimo, priežiūros ir tobulinimo procesuose. Kokybės užtikrinimo klausimus sprendžia Kokybės taryba ir Kokybės užtikrinimo bei palaikymo koordinatorius, strateginius sprendimus dėl studijų programų priima Senatas, o už programų vykdymą atsako Akademinio departamento vadovas kartu su programos kuratoriumi. Universitete taip pat veikia Akademinės plėtros skyrius, kurio atsakomybėje yra studijų proceso monitoringas. Tokia valdymo sistema numatyta 2018 m. vasarą priimtais sprendimais. Sprendžiant iš aprašo, programos vadyboje dalyvaujančios institucijos turi daugiau mažiau aiškiai apibrėžtas atsakomybes sritis, nors atskaitomybės struktūra nėra aiški. Pavyzdžiui, nėra atsakyta į klausimus: kam už programos vykdymą atsiskaito akademinio departamento vadovas, kuris akademinis departamentas atsakingas už konkrečiai *Viešosios politikos* programą, kas skiria programos kuratorių ir kaip jis dalyvauja programos valdyme (nurodyta tik tai, kad departamento vadovas su kuratoriumi tariaisi programos strategijos ir personalo atrankos klausimais). Nors apraše minimos monitoringo ataskaitos universiteto valdančiajai tarybai, vizito metu gauta informacija leidžia teigti, kad atskaitomybės klausimai nėra aiškiai detalizuoti ir didžiąja dalimi programos vadyba vyksta „demokratinio centralizmo“ būdu (samprata paveldėta iš sovietinių laikų), pabrėžiant, kad programos dėstytojams, realiai susiduriantiems su problemomis, universiteto vadovybė leidžia „pasisakyti“, tačiau sprendimus priima nebūtinai tuos ir tokius, kokius siūlo tiesiogiai su programos įgyvendinimu susiję asmenys, t.y. politikos programos direktorius ir kuratorius). Tai,

kad į viešosios politikos programą vertinusių ekspertų klausimus vizito metu akademinės plėtros tarnybos vadovas atsakinėjo pavyzdžiais iš savo dėstomo dalyko (paveldo studijų), sudaro pagrindą manyti, kad EHU administracija nevienodai gilina į atskirų studijų programų problemas ir skiria netolygų dėmesį skirtingoms studijų programoms, kas šiuo atveju politikos mokslus paverčia savotiška „podukra“ institucijoje, kurios misijoje politinių-socialinių temų dėstymas ir tyrinėjimas, neįmanomas autoritarinėje Baltarusijoje, veikiausia turėtų būti prioritetizuojamas.

Programos valdyme ir kokybės užtikrinime vadovaujamosi grįžtamojo ryšio instrumentais – organizuojamos reguliarios studentų apklausos, dėstytojų ir administracijos apklausos, yra numatytos ir įvairios monitoringo procedūros. Tačiau programos apraše pateikta nuoroda į „Kokybės valdymo sistemos įdiegimo koncepciją EHU“ atveda į puslapį, kuriame yra skelbiami apklausų duomenys (apraše yra minima, kad kokybės monitoringo ataskaitos yra skelbiamos universiteto tinklalapyje) ir vėliausi paskelbti duomenys yra už 2015-2016 metus, todėl nėra aišku, ar ir kurios numatytos kokybės užtikrino priemonės tikrai taikomos reguliariai ir sistemingai.

Į programos tobulinimą įtraukiamos suinteresuotos pusės – socialinių partnerių atstovai, kurie savo nuomonę gali pareikšti per studentų nuomonės apklausos rezultatų aptarimą, įtraukiami į baigiamųjų darbų vertinimo komisijas, komentuodami praktiką atlikusių studentų pasirengimą. Su ekspertais susitikę socialiniai partneriai patvirtino, kad toks įtraukimas yra ne tik formaliai numatytas, bet realiai vykstantis, tačiau jie taip pat pažymėjo, kad socialiniai partneriai programos kokybės vadyboje atlieka tik konsultacinį vaidmenį, o realiaame sprendimų priėmime vaidmens jie neturi (ir, matydami kai kuriuos administracijos priimtus sprendimus, dėl to nuoširdžiai apgailestauja).

Numatomos naudoti vidinio kokybės užtikrinimo priemonės yra tinkamos, o suinteresuotos pusės yra įtraukiamos į programos tobulinimą, nors dviejų svarbių grupių – programos studentų ir programos dėstytojų – įtraukimas apsiriboja standartizuotomis apklausomis. Tiesa, kadangi dėstytojų yra nedaug, jie dalyvauja programos (politikos mokslų) komiteto veikloje, taigi, turi daugiau galimybių ir formų bent jau išsakyti savo nuomonės, vertinimus ir pasiūlymus, net jei negali paveikti programai svarbių administracinių sprendimų. Programos vykdytojai turėtų imtis priemonių įgalinti socialinius dalininkus (socialinius partnerius, studentus), t.y. numatyti įtraukti socialinius dalininkus į struktūras, priimančias sprendimus programos vadybos klausimais, o ne tik konsultuojančias ir reiškiančias nuomonę dėl programos kokybės.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Stiprybės:

- Yra numatytos už programos valdymą ir kokybės užtikrinimą atsakingos institucijos;
- Taikomos tinkamos grįžtamojo ryšio priemonės ir kitos kokybės vadybos priemonės, bent dalis jų reguliariai.
- Į programos tobulinimą yra įtraukiami socialiniai partneriai.

Silpnybės:

- Neaiški programos valdymo ir kokybės užtikrinimo veiklose dalyvaujančių institucijų atskaitomybė;
- Kai kurių suinteresuotų pusių (studentų, iš dalies dėstytojų) įtraukimas į programos valdymą ir tobulinimą yra nepakankamas, apsiriboja standartizuotomis apklausomis.

III. REKOMENDACIJOS

3.1. Atnaujinti studijų literatūros sąrašus dalykuose naujesne literatūra.

3.2. Numatyti realistiškas studentų savarankiško darbo apimtis studijų dalykuose, susiejant jas su dalyko kreditų skaičiumi, ir aiškinaiai nurodant, kurie knygų skyriai turi būti realiai perskaityti, kokios apimties ir struktūros darbai turi būti parengti ir pan.

3.3. Didinti skaičių dėstytojų, kurių mokslinių tyrimai būtų tiesiogiai susiję su programos tematika, siekti išplėsti programos dėstytojų branduolį, kad programos krūvis būtų adekvačiai paskirstytas.

3.4. Aprašant priėmimo sąlygas nurodyti, kad programa vykdoma rusų kalba ir numatyti rusų kalbos žinių patikrinimo procedūrą.

3.5. Išgryninti valdymo ir kokybės užtikrinimo veiklose dalyvaujančių institucijų atskaitomybę.

3.6. Įvertinti Programos tikslų pasiekimo pamatuojamumo problemą ir formuluoti tik išmatuojamus Programos rezultatus...

...3.7. Imtis priemonių įgalinti socialinius dalininkus (socialinius partnerius, studentus), t.y. numatyti įtraukti socialinius dalininkus į struktūras, priimančias sprendimus Programos vadybos klausimais, o ne tik konsultuojančias ir reiškiančias nuomonę dėl Programos kokybės.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Europos Humanitarinio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Viešoji politika* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	4
2	Programos sandara	3
3	Personalas	2
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6	Programos vadyba	2
	Iš viso:	17

- 1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)
- 2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)
- 3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)
- 4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Doc. dr. Inga Vinogradnaitė

Grupės nariai: Doc. dr. Aušrytė Rastėnienė
Prof. dr. Irmėna Matonytė
Brigita Miseliūnaitė (studentų atstovė)